

ται Ἀλέξανδροι, Καίσαρες καὶ τοσοῦτοι περιβόητοι ἄνδρες, ὧν ἡ φιλοδοξία ἐστάθη μᾶλλον ὀλέθριος εἰς τὸ ἀνθρώπινον γένος· διότι ἀπέβλεπον εἰς παραλόγου, νίκας, καὶ τρόπαια αἰμοσταγῇ. Ὅταν τὸ ὑπερήφανον τοῦτο πάθος καταδουλώσῃ τὴν ψυχὴν, ἡ λάβη διεύθυνσιν κακὴν, δὲν γνωρίζει πλέον μέτρον, δὲν σέβεται οὔτε νόμους, οὔτε καθήκοντα, οὔτε ἀρετὴν, οὔτε συγγένειαν, οὔτε πατρίδα, οὔτε αὐτὸν ὅς τις γίνεται θυσία αὐτοῦ· πάντα τὰ ἄλλα πάθη σθένυννται, τοῦτο δὲ μόνον καταφλέγει τὸν φιλόδοξον. Ἡ ἱστορία ἐφύλαξεν εἰς ἡμᾶς τὸ πλεον φρικῶδες παράδειγμα τοῦ πάθους· τοῦτου ἐν τῇ Ἀγριππίνῃ τῇ μητρὶ τοῦ Νέρωνος· ἡ φιλόδοξος αὕτη αὐτοκρατορίσα τῆς Ῥώμης, μὴ εὐχριστουμένη νὰ ᾔῃαι θυγάτηρ, ἀδελφὴ καὶ γυνὴ αὐτοκράτορος, ἠθέλησεν ἔτι νὰ προσθέσῃ εἰς τόσους τίτλους καὶ τὸν τίτλον, *μήτηρ αὐτοκράτορος*. Ἐρχομᾶκος λοιπὸν τὸν σύζυγον ἐαυτῆς Κλαύδιον, διὰ νὰ ὑψώσῃ εἰς τὸν αὐτοκρατορικὸν θρόνον τὸν υἱόν, τὸν ἐκ τοῦ Δομετίου Αἰνοβάχρου. Ὅτε εἷς τῶν φρονιμωτέρων συμβούλων, γνωρίζων καλῶς τὸν θηριώδη χαρακτῆρα τοῦ υἱοῦ τούτου, ἔλεγε πρὸς αὐτήν, ὅτι δὲν εἶναι φρόνιμον νὰ κάμῃ τοιοῦτον πρᾶγμα, ὅτι ὁ υἱὸς αὐτῆς ἴσως ποτὲ θανατώσῃ καὶ αὐτήν, ἔστω, εἶπεν, ἃς μὲ θανατώσῃ, *μόνον ἃς βασιλεύσῃ*. Ἐβασίλευσε, καὶ δὲν ἐβράδυνε τῶνόν τι νὰ πνίξῃ ὁ θηριώδης τὴν μητέρα αὐτοῦ. Εἰς τοιαῦτα τέλη φέρει ἡ φιλοδοξία τοὺς παραδιδόμενους εἰς τὰς φρενητικὰς ὁρμὰς αὐτῆς. Ἄν τὸ πάθος τοῦτο δὲν ἐκτραχηλίσῃ πάντοτε εἰς τοιαύτας υπερβολὰς, δὲν παύει ὁμῶς νὰ τυραννῇ τὸν δεδουλομένον εἰς αὐτό. Ὁ Ἀλέξανδρος, ἀφοῦ ἔφερε τὰς νίκας αὐτοῦ ἕως τοῦ ὠκεανοῦ, εὐρίσκετο ἔτι πολὺ μακρὰν τοῦ νὰ χορηγῇ τὴν φιλοδοξίαν. Ὅτε τις τῶν φιλοσόφων ἔλεγε πρὸς αὐτόν, ὅτι τὸ πᾶν ἐμπεριέχει ἀπείρους κόσμους, *δυστυχῆς ἐγὼ, ἀπεκρίθη μετὰ δακρύων, ὅτι δὲν εἶμαι οὐδὲ ἐνὸς κόσμου*. Δὲν ἦτο μικρότερον καὶ ἡ φιλοδοξία τοῦ Καίσαρος· ἔτι νέος ὢν, ὅτε εἶδεν ἐν τινι πόλει τῆς Ἰσπανίας τὸ ἄγαλμα τοῦ Ἀλεξάνδρου, στενάζων ἀνέκραξεν, *ἐνῶ ἐγὼ κατασῆπομαι εἰς ἀνάρθρον ἀπραξίαν, οὗτος ἐν τῇ ἡλικίᾳ μου ἦτο ἡδὴ ἥρωας*. Ἰδοὺ πῶς ἡ φιλοδοξία κατατρώγει τὰ σπλάγχνα τῶν παραδεδωμένων εἰς τὴν λύσσαν αὐτῆς.

Τὸ μόνον θεραπευτικὸν εἰς τὸ πάθος τοῦτο τῆς φιλοδοξίας εἶναι νὰ συλλογίζηται ὁ ἐραστής τῆς δόξης, ὅτι ἡ ἀληθὴς δόξα δὲν ὑπάρχει εἰς πράξεις καταπληκτικὰς, ἀλλὰ καλὰς, δικαίας καὶ ὠφελίμους εἰς τὴν κοινωνίαν, ἕκαστος κατὰ τὸ ἐπάγγελμα καὶ τὴν κατάστασιν καὶ θέσιν, ἣν ἔχει ἐν τῇ κοινωνίᾳ. Ἡ φιλοδοξία τότε μόνον εἶναι ἀθῶα καὶ νόμιμος, ὅταν ᾔῃαι σύμφωνος μὲ τὸν ὀρθὸν λόγον καὶ μὲ τὴν ἀρετὴν, ὅταν ἔχῃ σκοπὸν τὴν ὠφέλειαν τῆς ἀνθρωπότητος. Προσεκλήθη ὁ Τιμολέων παρὰ τῶν Συρακουσίων νὰ ἐλευθερώσῃ αὐτοὺς ἀπὸ τῆς τυραννίας τοῦ Διονυσίου· ἤλθεν, ἐνίκησε πάντας τοὺς ἐχθροὺς, ἐξεδίωξε τὸν